

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20921 - Filosofia Contemporània
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	20921 - Filosofia Contemporània
Crèdits	2.4 presencials (60 hores) 3.6 no presencials (90 hores) 6 totals (150 hores).
Grup	Grup 1, 1S
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Miquel Ripoll Perelló m.ripoll@uib.es	11:00h	13:00h	Dilluns	30/09/2013	03/03/2014	AB-06 Ramon Llull
	11:00h	13:00h	Dimecres	12/02/2014	01/10/2014	AB-06 Ramon Llull

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Grau de Filosofia	Obligatòria	Quart curs	Grau

Contextualització

L'assignatura pretén caracteritzar la ruptura de la tradició filosòfica que es produeix després de la mort de Hegel (1831) i que defineix el marc de la filosofia contemporània. Partint de la filosofia positiva del darrer Schelling i la metafísica de la voluntat de Schopenhauer, en un primer bloc s'analitzaran les fites que representen Kierkegaard, Marx i Nietzsche per a la crítica de la raó absoluta de l'idealisme alemany. Així, en els tres casos, s'intentarà determinar la necessitat de pensar una positivitat prèvia i irreductible a la mera categorització racional, ja sigui en la figura de Déu, la Història i la Societat o l'afirmació de la Vida. Alhora, s'explicitaran els aspectes més crítics dels tres autors respecte el marc social del segle XIX i que foren determinats per establir el paper de la filosofia durant el segle XX. En un segon bloc s'analitzarà les empremtes d'aquells tres pensadors en els principals corrents filosòfics del darrer segle, així com les principals línies de pensament vigents fins a dia d'avui. En aquest sentit, es privilegiaran els recorreguts filosòfics de Ludwig Wittgenstein i Hans Georg Gadamer, cabdals per determinar el problema de l'ontologia i el llenguatge en un marc de superació de la Metafísica.

Requisits

Els requisits són els que s'exigeixen legalment.

Recomanables

Haver cursat l' assignatura 20913- Filosofia Moderna II.

Competències

Específiques

1. CONEIXEMENTS: 1. Coneixement de les teories i de les tècniques de la filosofia en relació amb la discussió dels grans problemes històrics de la filosofia teòrica. 2. Coneixement de la terminologia filosòfica especialitzada y de la bibliografia essencial en filosofia. 3. Capacitat de relacionar les formulacions filosòfiques de diverses èpoques en el seu context històric.
2. HABILITATS: 4. Habilitat en l'ús d'eines i conceptes filosòfics per a l'anàlisi i la comprensió dels temes actuals que permetin aplicar els coneixements al treball o vocació d'una forma professional.
3. VALORS: 5. Respecte a la pluralitat d'enfocaments i tradicions en filosofia. 6. Capacitat de raonament y reflexió crítiques en les argumentacions filosòfiques.

Genèriques

1. CONEIXEMENTS: 1. Capacitat de síntesis i anàlisis lògica. 2. Habilitats d'investigació i aprenentatge autònoms i de transmissió dels coneixements tant al públic especialitzat com al no especialitzat.
2. HABILITATS: 3. Capacitat de presentar i defensar públicament arguments filosòfics, oralment o per escrit, que permetin aplicar els coneixements al treball o vocació d'una forma professional. 4. Habilitat de diàleg, mediació, negociació i treball en equip.
3. VALORS: 5. Reconeixement de la diversitat i de la multiculturalitat i adquisició de la capacitat per valorar el pes de les distintes tradicions culturals de la societat contemporània. 6. Assumpció de valors cívico-democràtics i comprensió dels drets humans.

Continguts

Continguts temàtics

Bloc I. La ruptura de la tradició filosòfica durant la segona meitat del segle XIX

Introducció. "De Jònia a Jena": la qüestió de l'idealisme alemany i la seva ruptura
Schopenhauer (1788-1860) i la metafísica de la voluntat.
La filosofia positiva del darrer Schelling (1775-1854).

Tema 1. Søren Kierkegaard (1813-1855) i la resistència al sistema

1. Existència i subjectivitat com absoluts inintegrables.
2. Veritat, angoixa i responsabilitat ètica.
3. El salt a la fe en una època reflexiva.

Tema 2. Karl Marx (1818-1883) i la transformació de la realitat

1. Crítica al hegelianisme.
2. Cosificació i alienació en el món industrial.
3. Conflcte de classes i emancipació. L'home com agent de canvi.

Tema 3. Friedrich Nietzsche (1844-1900) i la crítica a la Metafísica

1. La 'mort de Déu': el nihilisme com a determinació de la contemporaneïtat.
2. Veritat i aparença en la configuració moral de la realitat: com es filosofa a martellades.
3. Zaratustra i l'adveniment del migdia: l'afirmació de la voluntat de poder i l'etern retorn.

Bloc II. Les possibilitats de la filosofia en el segle XX

Introducció. Corrents principals del pensament filosòfic

Fenomenologia i filosofia de l'existència.

Historicisme i hermenèutica.

Positivisme i Filosofia analítica.

Escola de Frankfurt.

Estructuralisme i Pensament francès de la Diferència.

Tema 4. Ludwig Wittgenstein (1889-1951) i la reconsideració del llenguatge

1. Límits i impotència del llenguatge en el *Tractatus*.

2. Ètica, religió i significació de la vida: la filosofia com a teràpia.

3. Els jocs del llenguatge i la diversitat de formes de vida.

Tema 5. Hans Georg Gadamer (1900-2002) i la comprensió hermenèutica

1. L'Art com a experiència de la veritat.

2. Comprensió i interpretació com a determinacions ontològiques.

3. L'horitzó del llenguatge: la filosofia com a tasca inacabada.

Metodologia docent

Les sessions combinaran les classes magistrals amb les lectures pràctiques de textos filosòfics. Cada tema contindrà una selecció de textos dels autors a analitzar i que seran la base de les explicacions. Les lectures consistiran en fragments de les obres presents a la bibliografia bàsica i seran facilitades pel professor al llarg del curs.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques	Classes magistrals	Grup gran (G)	Mitjançant el mètode expositiu el professor establirà els fonaments teòrics i els continguts essencials de la matèria. A més es donarà informació per a cada tema, sobre el mètode de treball aconsellable i el material didàctic que l'alumne haurà d'utilitzar per preparar de forma autònoma els continguts.
Classes pràctiques	Pràctiques presencials	Grup gran (G)	Les sessions pràctiques constaran d'una o diverses activitats docents de caire pràctic fixades pel professor a l'inici del curs acadèmic i que es duran a terme al llarg del curs. Eventualment, les sessions pràctiques podran combinar l'assistència a seminaris, conferències o reunions d'altre tipus que es considerin d'interès docent per a l'alumnat.
Avaluació	Avaluacions parcials i de seguiment	Grup gran (G)	Al llarg del semestre l'alumnat estarà sotmès a dues avaluacions diferents de l'examen global i que estaran en relació amb les activitats realitzades a les sessions pràctiques i els continguts de les sessions teòriques. El mètode d'avaluació serà definit pel professor en funció de les necessitats docents del grup.
Avaluació	Examen global	Grup gran (G)	Es realitzarà un examen global corresponent a la convocatòria oficial i un examen global corresponent al període de recuperació. Aquesta

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
			avaluació permetrà valorar si l'alumne coneix i sap aplicar correctament els continguts adquirits al llarg del semestre.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual	Preparació de les unitats didàctiques	Després de l'exposició per part del professor de les classes magistrals, l'alumne haurà d'aprofundir en la matèria a partir de la bibliografia i el material que es facilitarà per cada tema.
Estudi i treball autònom individual	Preparació de sessions presencials	Els estudiants hauran de preparar, en els termes definits a l'inici del curs, les sessions presencials: lectura de textos, recerca d'informació, preparació dels continguts o preparació d'exposicions, entre d'altres.
Estudi i treball autònom individual	Treball d'investigació	Aquells alumnes que acordin a través del contracte pedagògic seguir l'itinerari B hauran d'entregar un treball d'investigació sobre un dels aspectes o continguts de l'assignatura. El treball haurà de tenir una extensió mínima de 30 pàgines a Word, sense comptar la bibliografia, lletra 12 i interlineat d'1,5.

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut de l'alumnat i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Estimació del volum de treball

A la següent taula es presenta la distribució d'hores segons les diferents activitats de treball presencial i de treball no presencials (o autònom) planificat i la seva equivalència en crèdits europeus o ECTS

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		60	2.4	40
Classes teòriques	Classes magistrals	26	1.04	17.33
Classes pràctiques	Pràctiques presencials	28	1.12	18.67
Avaluació	Avaluacions parcials i de seguiment	4	0.16	2.67
Avaluació	Examen global	2	0.08	1.33
Activitats de treball no presencial		90	3.6	60
Estudi i treball autònom individual	Preparació de les unitats didàctiques	40	1.6	26.67
Estudi i treball autònom individual	Preparació de sessions presencials	25	1	16.67
Estudi i treball autònom individual	Treball d'investigació	25	1	16.67
Total		150	6	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants

si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les competències establertes en l'assignatura seran valorades mitjançant l'aplicació d'una sèrie de procediments d'avaluació. A la taula del present apartat es descriu per cada procediment d'avaluació, la tipologia, els criteris d'avaluació i el seu pes en la qualificació de l'assignatura. L'alumne obtindrà una qualificació numèrica entre 0 i 10 per a cada activitat avaluativa, la qual serà ponderada segons el seu pes, a fi d'obtenir la qualificació global.

L'assignatura consta de dos itineraris: l'itinerari A on és obligatòria la presencialitat i l'itinerari B adreçat a aquells alumnes que per motius laborals o altres motius justificats no poden assistir regularment a les classes presencials. Mitjançant un contracte pedagògic, el professor responsable de l'assignatura i l'alumne acordaran l'itinerari avaluatiu en cas que un alumne es vulgui acollir al l'itinerari B. El contracte pedagògic s'haurà de signar en el termini de tres setmanes des de l'inici del semestre. La signatura del contracte pedagògic per part de l'alumne implica un compromís de realitzar totes les activitats incloses en l'itinerari.

Pràctiques presencials

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Tècniques d'observació (No recuperable)
Descripció	Les sessions pràctiques constaran d'una o varies activitats docents de caire pràctic fixades pel professor a l'inici del curs acadèmic i que es duran a terme al llarg del curs. Eventualment, les sessions pràctiques podran combinar l'assistència a seminaris, conferències o reunions d'altre tipus que es considerin d'interès docent per a l'alumnat
Criteris d'avaluació	Es tracta d'observar la qualitat de la implicació de l'alumnat en el seguiment de la matèria, és a dir, atenció, col·laboració en una bona dinàmica de grup, intervenció activa en el decurs de les classes, en especial de les pràctiques. El professor prendrà les mesures que consideri adients per tal de garantir una adequada participació en les classes.

Percentatge de la qualificació final: 10% per l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 0% per l'itinerari B

Avaluacions parcials i de seguiment

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (Recuperable)
Descripció	Al llarg del semestre l'alumnat estarà sotmès a dues avaluacions diferents de l'examen global i que estaran en relació amb les activitats realitzades a les sessions pràctiques i els continguts de les sessions teòriques. El mètode d'avaluació serà definit pel professor en funció de les necessitats docents del grup.
Criteris d'avaluació	- Adequació de la terminologia filosòfica emprada. - Capacitat de valoració sobre els problemes tractats al llarg del curs. - Format: proves de comentari de text.

Percentatge de la qualificació final: 40% per l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 0% per l'itinerari B

Examen global

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (Recuperable)
Descripció	Es realitzarà un examen global corresponent a la convocatòria oficial i un examen global corresponent al període de recuperació. Aquesta avaluació permetrà valorar si l'alumne coneix i sap aplicar correctament els continguts adquirits al llarg del semestre.
Criteris d'avaluació	- Adequació de la terminologia filosòfica emprada - Correcció sintètica i relacional dels continguts de l'assignatura - Capacitat de valoració sobre els problemes tractats al llarg del curs -Format: Preguntes de desenvolupament sobre els continguts tractats al llarg del curs. El criteri numèric d'avaluació s'adjuntarà amb l'enunciat de la prova.

Percentatge de la qualificació final: 50% per l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 50% per l'itinerari B

Treball d'investigació

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (Recuperable)
Descripció	Aquells alumnes que acordin a través del contracte pedagògic seguir l'itinerari B hauran d'entregar un treball d'investigació sobre un dels aspectes o continguts de l'assignatura. El treball haurà de tenir una extensió mínima de 30 pàgines a Word, sense comptar la bibliografia, lletra 12 i interlineat d'1,5.
Criteris d'avaluació	- Adequació de la terminologia filosòfica emprada. - Correcció sintètica i relacional dels continguts i valoració sobre els problemes tractats per les corrents filosòfiques més importants. -Format: El treball haurà de tenir una extensió mínima de 30 pàgines a Word, sense comptar la bibliografia, lletra 12 i interlineat d'1,5.

Percentatge de la qualificació final: 0% per l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 50% per l'itinerari B

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Les referències bibliogràfiques bàsiques es troben ressenyades segons l'ordre d'utilització dels fragments dels textos que s'estudiaran al llarg del curs.

Bibliografia bàsica

Tema 1.

- KIERKEGAARD, S., *El concepto de angustia*, Ed. Alianza, Madrid, 2007. 2ª ed. 2013.
- KIERKEGAARD, S., *Temor i tremolor*, Ed. Marbot, Barcelona, 2012.
- KIERKEGAARD, S., *Migajas filosóficas o un poco de filosofía*, Ed. Trotta, Madrid, 2001.
- KIERKEGAARD, S., *La época presente*, Ed. Trotta, Madrid, 2012.
- KIERKEGAARD, S., *Tres discursos en ocasiones suposadas*, Ed. Proteus, Barcelona, 2011.

Tema 2.

- MARX, K., *Tesis sobre Feuerbach y otros escritos*, Ed. Grijalbo, México, 1970.
- MARX, K., *Manuscritos de economía y filosofía*, Ed. Alianza, Madrid, 1968.
- MARX, K. Y ENGELS, F., *Manifiesto comunista*, Ed. Alianza, Madrid, 2004.

Tema 3.

- NIETZSCHE, F., *La Gaya Ciencia*, Ed. Akal, Madrid, 2001.

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20921 - Filosofia Contemporània
Grup	Grup 1, IS
Guia docent	B
Idioma	Català

- NIETZSCHE, F., *La genealogia de la moral*, Ed. Edicions 62, Barcelona, 1982.
- NIETZSCHE, F., *Crepúsculo de los ídolos*, Ed., Alianza, Madrid, 2013.
- NIETZSCHE, F., *Así habló Zaratustra*, Ed. Alianza, Madrid, 1972.

Tema 4.

- WITTGENSTEIN, L., *Tractatus Logico-Philosophicus (edición bilingüe)*, Ed. Alianza Universidad, Madrid, 1973.
- WITTGENSTEIN, L., *Conferencia sobre ética*, Ed. Paidós, Barcelona, 1989.
- WITTGENSTEIN, L., *Investigaciones filosóficas*, Ed. Crítica, Barcelona, 2008.
- WITTGENSTEIN, L., *Aforismos. Cultura y valor*, Ed. Austral, Barcelona, 2013.

Tema 5.

- GADAMER, H.G., *Verdad y método. Vol I y II*, Ed. Sígueme, Salamanca, 2005.
- GADAMER, H.G., *Acotaciones hermenéuticas*, Ed. Trotta, Madrid, 2002.
- GADAMER, H.G., *Mito y razón*, Ed. Paidós, Barcelona, 1997.
- GADAMER, H.G., *Elogio de la teoría*, Ed. RBA Editores, Barcelona, 2013.

Bibliografía complementària

Monografies i estudis generals

- LÖWITH, K., *De Hegel a Nietzsche: la quiebra revolucionaria del pensamiento en el siglo XIX*, Ed. Katz Editores, Buenos Aires-Madrid, 2008.
- VILLACANAS, J.L., *Historia de la Filosofía Contemporánea*, Ed. Akal, Madrid, 1997.
- CRUZ, M., *Filosofía contemporánea*, Ed. Taurus, Madrid, 2010.
- SÁEZ RUEDA, L., *Movimientos filosóficos actuales*, Ed. Taurus, Madrid, 2001.
- MARTÍNEZ MARZOA, F., *Historia de la filosofía*, 2a. ed., 2 vol. Istmo, Madrid, 1994.
- AMENGUAL, G., *Modernidad y crisis del sujeto*, Ed. Caparrós, Madrid, 1998.
- D'AGOSTINI, F., *Analíticos y Continentales*, Ed. Cátedra, Madrid, 2000.

Bibliografía específica

Kierkegaard

- AA.VV., *Kierkegaard vivo*, Ed. Alianza, Madrid, 1968.
- ADORNO, TH.W., *Kierkegaard*, Ed. Monte Ávila Editores, Caracas, 1966.
- ARENDT, H., "Søren Kierkegaard" y "¿Qué es la filosofía existencial?" a *Existencialismo y compromiso*, Ed. RBA, Barcelona, 2012.
- AUDEN, W.H (ED.), *El pensamiento vivo de Kierkegaard*, Ed. Duomo-Nyrb, Barcelona, 2012.
- PÉREZ-BORBUJO (ED.), *Ironía y destino, la filosofía secreta de Søren Kierkegaard*, Ed. Herder, Barcelona, 2013.
- UNAMUNO, M., *Del sentimiento trágico de la vida*, Ed. Alianza, Madrid, 10a ed. 2001.

Marx

- BERLIN, I., *Karl Marx*, Ed. Alianza, Madrid, 2000.
- BLUMENBERG, W., *Karl Marx*, Ed. Alianza, Madrid, 1962.
- FROMM, E., *Marx y su concepto de hombre*, Ed. FCE, México, 1962, 22ª reimp. 2012.
- LEOPOLD, D., *El joven Karl Marx. Filosofía alemana, política moderna y realización humana*, Ed. Akal, Madrid, 2012.
- HORKHEIMER, M; ADORNO, TH.W., *La Crítica a la Razón instrumental*, Ed. Trotta, Madrid, 2010.

Nietzsche

- DELEUZE, G., *Nietzsche y filosofía*, Ed. Anagrama, Barcelona, 8ª ed. 2008.
- HEIDEGGER, M., *Nietzsche*, Ed. Ariel, Barcelona, 2013.
- FOUCAULT, M., *Nietzsche, la genealogía, la historia*, Ed. Pretextos, Valencia, 1996.
- SÁNCHEZ MECA, D., *En torno al superhombre. Nietzsche i la crisis de la modernidad*, Ed. Anthropos, Barcelona, 1989.
- SAFRANSKI, R., *Nietzsche. Biografía de un pensamiento*, Tusquets, Barcelona, 2002.

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20921 - Filosofia Contemporània
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

- VATTIMO, G., *El sujeto y la máscara: Nietzsche y el problema de la liberación*, Ed. Península, Madrid, 2003.

- VERMAL, J.L., *La Crítica de la Metafísica en Nietzsche*, Ed. Anthropos, Barcelona, 1987.

Wittgenstein

- FABRIS, A., *El giro lingüístico: hermenéutica y análisis del lenguaje*, Ed. Akal, Madrid, 2001.

- FANN, K.T., *El concepto de filosofía en Wittgenstein*, Ed. Tecnos, Madrid, 3ª ed. 2013.

- HARTNAK, J., *Wittgenstein y la filosofía contemporánea*, Ed. Ariel, Barcelona, 1972.

- JANIK, A., TOULMIN, E., *La Viena de Wittgenstein*, Ed. Taurus, Madrid, 1974.

- MONK, R., *Ludwig Wittgenstein*, Ed. Anagrama, Barcelona, 2002.

- MALCOM, N., *Wittgenstein: a religious point of view?*, Ed. Routledge, Londres, 1997.

- REGUERA, I., *Ludwig Wittgenstein*, Ed. EDAF, Madrid, 2002.

- STATEN, H., *Wittgenstein and Derrida*, Ed., Oxford: Blackwell, Londres, 1985.

- SCHULZ, W., *Wittgenstein, la negación de la filosofía*, Ed., G. del Toro, Madrid, 1970.

Gadamer

- FABRIS, A., *El giro lingüístico: hermenéutica y análisis del lenguaje*, Ed. Akal, Madrid, 2001.

- GRONDIN, J., *Introducción a Gadamer*, Ed. Herder, Barcelona, 2003.

- GRONDIN, J., *Introducción a la hermenéutica filosófica*, Ed. Herder, Barcelona, 2002.

- GRONDIN, J., *¿Qué es la hermenéutica?*, Ed. Herder, Barcelona, 2008.

- RODRÍGUEZ, R., *Hermenéutica y subjetividad*, Ed. Trotta, Madrid, 2ª ed. 2010.

- VATTIMO, G. (ED.), *La secularización de la filosofía. Hermenéutica y postmodernidad*, Ed. Gedisa, Barcelona, 2001.

Altres recursos

Artículos d'interès sobre Kierkegaard

- AMENGUAL, G., "L'existencialisme de Søren Kierkegaard" a *Dossier: Existencialisme: Balanç i vigència*, Revista Lluç, Nº 869, Juliol-Agost-Setembre 2009, Inca, pp. 16-19.

- AMENGUAL, G., "Experiencia, verdad y existencia en Søren Kierkegaard" a *Revista Portuguesa de Filosofia*, Nº 64, 2008, Lisboa, pp. 327-345/ esp.330-334.

- AMENGUAL, G., "Utilitat i inutilitat de la història. Història, memòria i contemporaneïtat de la fe segons S.Kierkegaard" a *Compendre: revista catalana de Filosofia*. Vol 10, nº 1-2, 2008, Universitat Ramon Llull, Barcelona, pp. 103-122. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/Compendre/article/view/139621> Versió en anglès a *Catalan Social Science Review*, V.1, 2012, Secció de Filosofia i Ciències Socials, IEC, Barcelona. pp 1-16. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/CSSR/article/view/251770>

- BINETTI, M.J., "De Schelling a Kierkegaard. Cuando la libertad devino potencia infinita", a *Ars Brevis*, nº17, 2011, Anuari de la Càtedra Ramon Llull Blanquerna, Universitat Ramon Llull, Barcelona, pp. 270-285. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/ArsBrevis/article/view/257020>

- CAÑAS FERNÁNDEZ, J.L., "Kierkegaard y Nietzsche: una lectura antropológica actual", a *Anales del seminario de historia de la filosofía*, Vol. 25, 2008, Universidad Complutense de Madrid, pp. 369-403. Disponible a <http://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2723777>

Artículos d'interès sobre Marx

- BERMUDO, J.M. "El concepto de praxis en el joven Marx" a *Convivium*, nº40, 1973, Departament de Filosofia Teorètica i Pràctica, Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona, pp. 92-115. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/Convivium/article/view/76441>

- CANDEL, M. "El marxismo, hoy" a *Enrahonar: quaderns de filosofia*, nº23, 1995, Universitat Autònoma de Barcelona, pp.127-132. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/Enrahonar/article/view/31797>

- CANDIOTI, M. "Karl Marx o la subjetividad práctica como fundamento" a *Astrolabio: revista internacional de filosofía*, nº11, 2011, Universitat de Barcelona, pp.86-96. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/Astrolabio/article/view/238965>

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20921 - Filosofia Contemporània
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

- GADEA, W.F. "Historia, poder y emancipación en Marx" a *Astrolabio: revista internacional de filosofía*, nº11, 2011, Universitat de Barcelona, pp.164-176. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/Astrolabio/article/view/239020>

- VILAR, G. "Nada está bien: sobre la vigencia de Marx" a *Enrahonar: quaderns de filosofia*, nº23, 1995, Universitat Autònoma de Barcelona, pp.133-136. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/Enrahonar/article/view/31799>

Articles d'interès sobre Nietzsche

- TRIAS, E. "Instante y eternidad (Un dialogo con Nietzsche)" a *Pensamiento de los confines*, nº12, junio 2003, Buenos Aires, pp. 121-126.

- TRIAS, E. "De Nietzsche a Kant" a *Enrahonar: quaderns de filosofia*, nº4, 1982, Universitat Autònoma de Barcelona, pp.23-36. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/Enrahonar/article/view/42379>

- TRIAS, E. "Nietzsche y la religión del espíritu" a *Taula, quaderns de pensament*, nº21-22, 1994, Universitat de les Illes Balears (UIB), pp. 11-18. <http://www.raco.cat/index.php/Taula/article/view/70937>

- VERMAL, J.L. "Verdad y apariencia. Una reflexión sobre Nietzsche y la Metafísica" a *Taula, quaderns de pensament*, nº21-22, 1994, Universitat de les Illes Balears (UIB), pp. 35-42. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/Taula/article/view/70939>

- VERMAL, J.L. "Nietzsche: Poesía y Verdad" a *Convivium*, nº19, 2006, Departament de Filosofia Teorètica i Pràctica, Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona, pp. 85-100. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/Convivium/article/view/73242>

Articles d'interès sobre Wittgenstein

- CABOT, M. "La estética de Wittgenstein a la sombra de Kant" a *Taula, quaderns de pensament*, nº 29-30, 1998, Universitat de les Illes Balears (UIB), pp. 155-165. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/Taula/article/view/71036>

- REGUERA, I. "Wittgenstein. Estética y Ética. Mística" a *Taula, quaderns de pensament*, nº 29-30, 1998, Universitat de les Illes Balears (UIB), pp. 43-56. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/Taula/article/view/71019>

- SÁDABA, J. "Lo místico en Wittgenstein" a *Taula, quaderns de pensament*, nº 29-30, 1998, Universitat de les Illes Balears (UIB), pp. 57-64. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/Taula/article/view/71021>

- TERRICABRAS, J.M. "Wittgenstein inédito" a *Taula, quaderns de pensament*, nº 29-30, 1998, Universitat de les Illes Balears (UIB), pp. 75-88. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/Taula/article/view/71025>

- TERRICABRAS, J.M. "Els 'jocs del llenguatge' en la filosofia de Wittgenstein" a *Enrahonar: quaderns de filosofia*, nº16, 1990, Universitat Autònoma de Barcelona, pp.57-64. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/Enrahonar/article/view/42729>

- ROJAS PARADA, P. "De viaje con Wittgenstein: en busca del significado y la intención" a *Convivium*, nº20, 2007, Departament de Filosofia Teorètica i Pràctica, Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona, pp. 198-222. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/Convivium/article/view/73258>

- TRESSERRAS, M. "Wittgenstein: del silenci al llenguatge religiós" a *Ars Brevis*, nº1, 1995, Anuari de la Càtedra Ramon Llull Blanquerna, pp.239-251. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/ArsBrevis/article/view/96489>

- RHEES, R. "Alguns punts de vista sobre de Wittgenstein sobre l'ètica" a *Comprendre: revista catalana de filosofia*, Vol.3, nº2, 2001, Universitat Ramon Llull, pp.70-78. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/Comprendre/article/view/57829>

Articles d'interès sobre Gadamer

- CRAMER, K. "Hans-Georg Gadamer, reflexiones sobre la persona y su obra" a *Convivium*, nº16, 2003, Departament de Filosofia Teorètica i Pràctica, Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona, pp. 3-18. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/Convivium/article/view/73208>

- REVILLA, C. "Dimensiones de la racionalidad hermenéutica" a *Convivium*, nº16, 2003, Departament de Filosofia Teorètica i Pràctica, Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona, pp. 141-158. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/Convivium/article/view/73214>

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20921 - Filosofia Contemporània
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

- PEDRAGOSA, P. "Homenatge a Gadamer: Art i hermenèutica" a *Anuari de la societat catalana de filosofia*, n°14, 2002, Institut d'Estudis Catalans, pp. 71-81. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/AnuariFilosofia/article/view/240584>

- LAPUERTA AMIGÓ, F. "Lenguaje, tradición y forma de vida. En torno al debate Habermas- Gadamer" a *Recerca: revista de pensament i anàlisi*, Vol 17. n°4, 1993, Universitat Jaume I, pp. 49-59. Disponible a <http://www.raco.cat/index.php/RecercaPensamentAnalisi/article/view/106327>

